

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Rouskovou ve věci

žalobci:

a) K. H., narozený dne x

b) nezletilý A. M., narozený dne x

oba státní příslušností x

t. č. v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová

sídlem Jezová 1501, 294 21 Bělá pod Bezdězem

proti

žalovanému:

Policie České republiky, Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy

odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort

sídlem Kaplanova 2055/4, 148 00 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 9. 2022 č. j. KRPA-316740-8/ČJ-2022-000022-MIG

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobci se podanou žalobou domáhali přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 9. 2022 č. j. KRPA-316740-8/ČJ-2022-000022-MIG, kterým byl podle ust. § 129 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajištěn žalobce a) za účelem předání podle použitelného právního předpisu Evropské unie (nařízení Rady Evropského společenství č. 604/2013 ze dne 26. 6. 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posouzení žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní

příslušnosti v některém z členských států; dále též „dublinké nařízení“). Doba zajištění byla podle § 129 odst. 7 zákona o pobytu cizinců stanovena na 30 dnů od okamžiku omezení osobní svobody.

2. Žalobci v žalobě namítali, že je žalobou napadené rozhodnutí nezákonné, neboť žalovaný ve svém rozhodnutí žádným způsobem nezohlednil nejlepší zájem dítěte. Žalovaný ve svém rozhodnutí neměl nijak reflektovat skutečnost, že žalobce b) je nezletilou osobou, napadené rozhodnutí tak zatížil vadou nepřezkoumatelnosti. Žalovaný neměl při posuzování možnosti realizace transferu zohlednit nezletilost žalobce b). Žalovaný vycházel při posuzování možnosti realizace účelu zajištění ze zcela obecných informací ohledně azylového systému v Bulharsku. Jelikož je žalobce b) nezletilý, bylo v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (dále také „NSS“) namístě alespoň předběžně posoudit přijímací podmínky v Bulharsku i s ohledem na záruky, jaké tamní azylový systém poskytuje těmto osobám.
3. Žalobci také konstatovali, že zajištění v délce 30 dní je nepřiměřené a v rozporu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, která se zabývala zajištěním nezletilých. Závěrem žalobci namítali, že se žalovaný nedostatečně zabýval alternativami k zajištění a nijak nezohlednil možnost umístit žalobce do pobytového střediska.
4. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě konstatoval, že rozhodnutí o zajištění bylo vydáno pouze v případě žalobce a). Žalobci b) nebylo vydáno rozhodnutí o zajištění, ale byl umístěn do zařízení pro zajištění cizinců s žalobcem a), kterého doprovázel. Z tohoto důvodu byli společně umístěni do zařízení pro zajištění cizinců rodinného typu. Dále reagoval na všechny žalobní námitky a navrhl, aby soud žalobu zamítl.
5. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba nebyla podána důvodně.
6. Soud o věci samé rozhodl bez jednání v souladu s ust. § 172 odst. 5 větou druhou zákona o pobytu cizinců, neboť žalobci v zákonem stanovené lhůtě nenavrhli nařízení jednání, žalovaný výslovně souhlasil s rozhodnutím o věci samé bez jednání a soud neshledal nezbytným nařízení jednání o věci samé.
7. Ve správním spise se pro daný případ nalézají tyto podstatné dokumenty: úřední záznam č. j. KRPB-205730-27/ČJ-2022-060027 ze dne 29. 9. 2022, protokol o podání vysvětlení č. j. KRPA-316740-7/ČJ-2022-000022-MIG ze dne 30. 9. 2022, rozhodnutí o zajištění žalobce a) č. j. KRPA-316740-8/ČJ-2022-000022-MIG ze dne 30. 9. 2022.
8. Soud ze správního spisu zjistil, že dne 24. 9. 2022 byl žalobce a) kontrolován hlídkou policie společně s několika dalšími cizinci, hlídce policie nepředložili žádné cestovní doklady či dokumenty, které by je opravňovaly k pobytu na území České republiky. Lustrací bylo zjištěno, že žalobce a) podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 15. 9. 2022 v Bulharsku. Správní orgán shledal, že v případě žalobce a) jsou splněny veškeré podmínky zajištění dle ust. 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců a na základě rozhodnutí č. j. KRPA-316740-8/ČJ-2022-000022-MIG ze dne 30. 9. 2022 zajistil žalobce a) na dobu 30 dnů.
9. Žalobce a) při podání vysvětlení dne 30. 9. 2022 konstatoval, že vycestoval z důvodu vojenské služby v armádě. Cestoval se svým synovcem (žalobcem b), který také neměl cestovní doklad. Dvacet dnů pobýval v Turecku a pokoušel se překročit hranice do Řecka. Za pomoci

převaděče žalobci vstoupili do Bulharska, kde byli zajištěni policií. Následně cca po 25 dnech pobytu v Bulharsku opětovně překročili hranice za pomoci převaděče do Srbska a následně přeskočili plot do Maďarska. V Maďarsku na žalobce čekalo vozidlo, které je odvezlo do České republiky. Na nádraží v České republice byli opětovně zajištěni policií. Žalobce a) uvedl, že o azyl požádal v Bulharsku, měl zájem o vycestování do Německa či Nizozemí. Sdělil, že nemá žádný majetek, vyjma 100 EUR, které má u sebe.

10. Soud posoudil předmětnou věc následovně:

11. Podle ust. § 129 odst. 1 zákona o pobytu cizinců *nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování, policie zajistí na dobu nezbytně nutnou cizince, který neoprávněně vstoupil nebo pobýval na území, za účelem jeho předání podle mezinárodní smlouvy sjednané s jiným členským státem Evropské unie přede dnem 13. ledna 2009 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropské unie; policie na dobu nezbytně nutnou zajistí i prováděného cizince v případě, že jeho průvoz nelze z objektivních důvodů dokončit bez nutné přestávky.*
12. Podle ust. § 129 odst. 4 zákona o pobytu cizinců *policie rozhodne o zajištění cizince za účelem jeho předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie, pouze pokud existuje vážné nebezpečí útěku. Za vážné nebezpečí útěku se zejména považuje, pokud cizinec pobýval na území neoprávněně, vyhnul se již dříve předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie, nebo se pokusil o útěk anebo vyjádřil úmysl nerespektovat pravomocné rozhodnutí o přemístění do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání. Za vážné nebezpečí útěku se dále považuje, pokud cizinec, který bude předán do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie přímo nesousedícího s Českou republikou, nemůže oprávněně samostatně do tohoto státu cestovat a nemůže uvést adresu místa pobytu na území.*
13. Podle ust. § 129 odst. 7 zákona o pobytu cizinců *policie v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy předání nebo průvozu cizince. Je-li to nezbytné k pokračování přípravy předání nebo průvozu, je policie oprávněna dobu trvání zajištění prodloužit, a to i opakovaně. V řízení o prodloužení doby trvání zajištění cizince za účelem předání nebo průvozu je vydání rozhodnutí prvním úkonem v řízení. Odvolání, obnova řízení ani přezkumné řízení nejsou přípustné.*
14. Soud neshledal důvodnou námitku, že je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť se žalovaný žádným způsobem nevypořádal se skutečností, že žalobce b) je nezletilý a neposoudil nejlepší zájem dítěte. Soud neshledal, že by nedostatek posouzení nejlepšího zájmu dítěte byl důvodem pro zrušení rozhodnutí žalovaného, neboť v daném případě není žalobce b) zbaven osobní svobody. Zajištěnou osobou v daném případě je žalobce a), který nemůže zařízení pro zajištění cizinců po dobu zajištění opustit. Žalobce b) zajištěný není, a tudíž má možnost zařízení pro zajištění cizinců kdykoli opustit. V případě, že by byl žalobce b) v nižším věku, lze mít za to, že by jeho ubytování v zařízení pro zajištění cizinců bylo de facto zajištěním. Avšak vzhledem k tomu, že je ve věku 17 let a 10 měsíců, lze mít za to, že může zařízení opustit i bez doprovodu strýce, případně za doprovodu sociálního pracovníka. Bude vhodné, aby personál v zařízení pro zajištění cizinců činil aktivní kroky k tomu, aby žalobce b) mohl zařízení pro zajištění cizinců opustit a nebyl omezen na svobodě. Soud tak neshledal, že by v daném případě byl žalobce b) zajištěn, a to ani fakticky, neboť žalobce nemusí setrvávat v zařízení a s ohledem na jeho věk lze mít za to, že by mohl zařízení opustit buď sám, za doprovodu pracovníků Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ČR nebo pracovníků nevládních organizací poskytujících pomoc

cizincům, jakou je např. Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s. Přestože žalovaný měl ve svém rozhodnutí posoudit nejlepší zájem dítěte, soud neshledal, že by tento nedostatek mohl mít vliv na závěr rozhodnutí. Nezbytným by posouzení nejlepšího zájmu dítěte bylo, pokud by žalovaný rozhodl o zajištění žalobce b), případně pokud by došlo de facto k jeho zajištění.

15. Zajištění žalobce a), jež zasáhlo i do právní sféry nezletilého žalobce b), nebylo v rozporu s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), na niž odkazovali žalobci ve své žalobě. Evropský soud pro lidská práva v minulosti opakovaně shledal porušení článku 3 Úmluvy o právech dítěte (dále také „Úmluva“) ve vztahu k zajištění dětí doprovázejících své rodiče (rozsudek ze dne 13. 12. 2011, Kanagaratnam a ostatní proti Belgii, stížnost č. 15297/09; rozsudek ze dne 19. 1. 2010, Muskhadzhiyeva a ostatní proti Belgii, stížnost č. 41442/07; a rozsudek ze dne 19. 1. 2012, Popov proti Francii, stížnost č. 39472/07 a 39474/07), z důvodu společného působení tří faktorů: „nízkého věku dětí, délky zajištění a neuzpůsobeného typu zařízení“ (§ 46 rozsudku A. M. a ostatní proti Francii). Porušení povinností ze strany členských států Rady Evropy se zpravidla dělo ve vztahu k velmi malým dětem. Zajištění dětí však ani tady neporušuje čl. 3 Úmluvy automaticky, ale vždy se zřetelem na konkrétní okolnosti případu (srov. k tomu např. rozsudek ze dne 7. 12. 2017, S. F. a ostatní proti Bulharsku, stížnost č. 8138/16, §§ 78-83). Například v případě Muskhadzhiyeva a ostatní proti Belgii bylo stěžovatelům sedm měsíců, tři a půl roku, pět let a sedm let; zadržení byli po dobu jednoho měsíce. Evropský soud pro lidská práva vzal v potaz jejich věk, délku zadržení, skutečnost, že detenční zařízení nebylo vhodné pro děti, a též lékařskou zprávu, že děti měly v důsledku pobytu v detenčním centru závažné psychické problémy. Právě tyto okolnosti odůvodnily porušení čl. 3 Úmluvy. Stěžovatelé ve věci Kanagaratnam a ostatní proti Belgii byli naproti tomu podstatně starší: bylo jim třináct, jedenáct a osm let a doba detence činila čtyři měsíce. Evropský soud pro lidská práva zde vzal v potaz vyšší věk dětí, jakož i to, že zde nebyl žádný důkaz o stresu či jiné psychické újmě v zajišťovacím centru. Přesto ESLP dovedl porušení čl. 3 Úmluvy, a to s ohledem na (a) nevhodnost detenčního centra pro děti, (b) děti byly zcela odděleny od otce, který byl zatčen na Srí Lance, (c) jejich matka, která s nimi byla zajištěna v centru, nebyla s to o děti náležitě pečovat, (d) délku detence.
16. Evropský soud pro lidská práva shrnul svou judikaturu proti Francii z roku 2016 – R. M. a další proti Francii (stížnost č. 33201/11, rozsudek ze dne 12. 7. 2016), A. B. a další proti Francii (stížnost č. 11593/12, rozsudek ze dne 12. 7. 2016), A. M. a ostatní proti Francii (stížnost č. 24587/12, rozsudek ze dne 12. 7. 2016), R. K. a další proti Francii (č. 68264/14, rozsudek ze dne 12. 7. 2016) a R. C. a V. C. proti Francii (stížnost č. 76491/14, rozsudek ze dne 12. 7. 2016). V této pětici rozsudků proti Francii řešil ESLP stížnosti dětí mezi čtyřmi měsíci a čtyřmi roky, které byly zajištěny na dobu mezi sedmi a osmnácti dny. Evropský soud pro lidská práva v těchto věcech upozornil na individuální okolnosti každého případu. Jedno zařízení bylo umístěno hned vedle přistávací dráhy letiště, takže stěžovatelé byli vystaveni vysokému hluku; v jiném zařízení nebyly děti dostatečně odděleny od části zařízení pro dospělé, byly vystaveny celodenním hlasitým hlášením z reproduktorů atd. (viz shrnutí ve věci S. F. a další proti Bulharsku, č. 8138/16, rozsudek ze dne 7. 12. 2017, § 83). Rozsudek ve věci S. F. a další proti Bulharsku se týkal zajištění v době vrcholící evropské migrační krize v roce 2015, šlo o zajištění pěti občanů Iráku, manželů a jejich tří synů, šestnáct let, jedenáct let a jeden a půl roku. Evropský soud pro lidská práva jako porušení čl. 3 Úmluvy dovedl zajištění v detenčním centru ve Vidinu, kde po příjezdu byli stěžovatelé prohledáni a následně zbaveni všech svých osobních věcí včetně plen, dětské lahve a mléka pro jejich roční dítě. Po umístění do cely nedostali žádné jídlo ani pití a nebylo jim dovoleno jít na toaletu. Protože v

cele nebyla ani žádná nádoba, museli konat potřebu na podlahu. Podmínky panující v zajišťovacím zařízení byly celkově velmi špatné a nelze je považovat za vyhovující ani pro krátký pobyt pro děti ve věku rok a půl, jedenáct let a šestnáct let. Podrobné shrnutí judikatury ESLP v těchto věcech viz v rozsudku NSS ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60, publ. pod č. 3876/2019 Sb. NSS.

17. Skutkové okolnosti, za něž byla francouzská vláda kritizována, zejména nadměrná hluchost ve venkovních i vnitřních prostorech, se však značně liší od prostředí lesů poblíž CHKO Kokořínsko, obklopujících Zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 4. 2019, č. j. 9 Azs 167/2018-72). Toto zařízení pak má nesrovnatelně lepší podmínky pro zajištění cizinců a pobyt nezletilých dětí, než jaké panovaly podle shora odkazovaného rozsudku ESLP (stížnost č. 8138/16, rozsudek ze dne 7. 12. 2017) v detenčním centru ve Vidinu.
18. Zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová je zařízením, jež primárně slouží k zajištění cizinců pro účely správního vyhoštění. S přítomností dětí, resp. rodin s dětmi, v tomto zařízení se nicméně počítá v zákoně o pobytu cizinců, což se odráží v povinnostech brát ohled na různé věkové kategorie při nabídce kulturního, sportovního a dalšího vyžití či při odděleném umísťování nezletilých. Z informací o konkrétních podmínkách v tomto zařízení (popsány např. v nálezů Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3289/14 ze dne 10. 5. 2017), lze vypočítat snahu o reflexi potřeb dětí (vnitřní dětské centrum, venkovní hřiště, výlet dětí mimo zařízení). Dle názoru NSS i Ústavního soudu nelze usuzovat na to, že jsou bez dalšího natolik nevyhovující, že bude pobyt dětí v tomto zařízení vždy představovat špatné zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy (srov. podobně rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2020, č. j. 9 Azs 156/2019-68, bod 26). Špatné zacházení pak dle závěru Městského soudu v Praze nepředstavují nutné bezpečnostní prvky a dozor úředních osob (bez toho by se fakticky nemohlo jednat o zajištění).
19. I judikatura NSS a krajských soudů, na niž žalobci upozornili, se převážně týkala skutkově odlišných situací, totiž rodin s velmi malými dětmi, pro které bylo třeba vytvořit zvláštní podmínky. Pokud pak jde o rozsudek NSS ze dne 16. 7. 2020, č. j. 2 Azs 230/2019-60, zde se na rozdíl od posuzované věci jednalo o situaci, kdy zajištěn byl i nezletilý stěžovatel b); rozhodnutí policie bylo rušeno z důvodu nedostatečného odůvodnění délky zajištění s tím, že stěžovatel b) je nezletilou osobou, a policie se nezabývala tím, zda je zbavení osobní svobody po danou dobu přiměřené a v souladu s jeho nejlepším zájmem. V nyní projednávané věci však žalobce b) zajištěn nebyl a žalovaný se dle soudu i přes opomenutí v odůvodnění zabýval nejlepším zájmem žalobce b) a z tohoto důvodu žalobce umístil do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová, které je přizpůsobeno ubytování rodin s dětmi. Ani rozsudek NSS ze dne 8. 2. 2021, č. j. 5 Azs 166/2020-54 není pro danou věc případný, neboť v oné věci byl jeden ze zajištěných žalobců v okamžiku vydání rozhodnutí o zajištění nezletilý, což žalovaný v napadeném rozhodnutí vůbec nezohlednil, naproti tomu v posuzované věci žalobce b) zajištěn nebyl a žalovaný se dopadem rozhodnutí na žalobce b) fakticky musel zabývat.
20. Relativně vysoký věk nezletilého žalobce b) blížící se hranici zletilosti, vysoké standardy péče, jichž se jí může dostávat v Zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová, jakož i nikterak nepřiměřená délka zajištění žalobce a) (stanovena na 30 dní od omezení svobody) ve svém souhrnu vedou k jednoznačnému závěru, že nedošlo k porušení čl. 3 Úmluvy ani k nerespektování zájmu dítěte vyplývajícího z čl. 3 Úmluvy o právech dítěte.

21. K námitce žalobců, že žalovaný nezohlednil při posuzování možnosti realizace transferu nezletilost žalobce b), soud uvádí, že žalovaný se měl v rámci předběžného posouzení možnosti předání žalobců do Bulharska zaměřit také na situaci zranitelných osob v Bulharsku. Soud však neshledal a žalobci to ani konkrétně netvrdili v rámci řízení před správním orgánem, že by z jakýchkoli informací (např. i z předchozích zkušeností žalobců v Bulharsku) vyplývalo, že žalobci b) jako zranitelné osobě hrozí zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie.
22. Nejvyšší správní soud se ve svých rozhodnutích mnohokrát vyslovil k míře, v jaké se správní orgán musí zabývat otázkou systémových nedostatků azylového řízení ve státě, do kterého má být cizinec předán. Pro posuzovanou věc jsou důležitá východiska, která přdestřel rozšířený senát NSS v rozsudku ze dne 17. 4. 2018, č. j. 4 Azs 73/2017-29, publ. pod č. 3773/2018 Sb. NSS, a ze kterých pak následně vycházel NSS i při posuzování právně a skutkově obdobných věcí (srovnej např. rozsudek ze dne 14. 11. 2019, č. j. 1 Azs 226/2019-26 a rozsudek ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 Azs 150/2019-19). Z rozsudku rozšířeného senátu vyplývá, že povinnost správního orgánu zabývat se z úřední povinnosti otázkou případných systémových nedostatků azylového řízení jiného členského státu neznamena, že by správní orgány musely v každém jednotlivém rozhodnutí o zajištění zdůvodňovat, zda ve státě, do kterého má být cizinec předán, k takovým nedostatkům dochází. Rozšířený senát připomněl, že evropský azylový systém je vystaven na zásadě vzájemné důvěry a vyvratitelné domněnce, že každý členský stát je bezpečnou zemí a dodržuje základní unijní práva. Pokud tedy cizinec systémové nedostatky v řízení o zajištění nenamítal a správní orgán po posouzení této otázky dospěl k závěru, že k nim nedochází a není ani třeba se obávat, že by k nim vzhledem ke konkrétní situaci cizince mohlo dojít, není nutné, aby své úvahy v rozhodnutí o zajištění výslovně uváděl.
23. Ve smyslu rozsudku NSS ze dne 26. 1. 2017, č. j. 2 Azs 6/2017-19 má žalovaný povinnost zabývat se v odůvodnění rozhodnutí o zajištění cizince za účelem jeho předání do jiného členského státu podle dublinského nařízení také tím, zda předání cizince není vyloučeno z důvodu existence systémových nedostatků, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie (čl. 3 odst. 2 druhý pododstavec dublinského nařízení). Soud si je vědom toho, že žalovaný vydává rozhodnutí o zajištění v časové tísní, avšak měl by v rámci tohoto řízení předběžně posoudit, zda žalobcům hrozí v případě předání do Bulharska zacházení v rozporu s čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie. Vzhledem k tomu, že však žalobce a) v rámci řízení nenamítal hrozící špatné zacházení, žalobci v žalobě nepoukázali na jakékoli konkrétní zprávy, z nichž by vyplývalo, že by žalobcům v Bulharsku hrozilo zacházení v rozporu s čl. 4 Listiny základních práv Evropské unie, nepovažuje soud toto pochybení a nedostatek rozhodnutí za natolik závažný, aby způsobil jeho nezákonnost, když neexistují žádné indicie o tom, že jsou podmínky v Bulharsku nedostatečné.
24. Podrobnější posouzení možnosti přemístění žalobců je předmětem řízení o předání do příslušného členského státu, které vede Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra podle § 8 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný má v řízení o určení příslušnosti podle dublinského nařízení pouze pomocnou úlohu, a proto nemusí postavit najisto, že předání cizince je skutečně možné. To je úkol ministerstva vnitra, které je povinno možnost předání podrobně ověřit (srovnej např. rozsudky NSS ze dne 30. 1. 2019, č. j. 1 Azs 71/2018-24, ze dne 31. 7. 2019, č. j. 6 Azs 59/2019-38, ze dne 17. 10. 2019, č. j. 4 Azs 153/2019-30 nebo ze

dne 14. 11. 2019, č. j. 1 Azs 226/2019-26). Podle judikatury NSS je žalovaný povinen zhodnotit zejména skutečnosti, které jsou mu známy z úřední činnosti či vyplývající z rozhodovací praxe soudů, skutečnosti obecně známé a případné okolnosti konkrétně zmíněné zajišťovaným cizincem. Z těchto hledisek je nezbytné vždy učinit úvahu, zda není předání do konkrétního členského státu vzhledem ke stavu jeho azylového systému a priori vyloučené. Teprve v následném řízení o předání se zevrubně ověří, zda je předání cizince do jiného členského státu skutečně realizovatelné (srovnej např. rozsudky NSS ze dne 30. 3. 2017, č. j. 4 Azs 31/2017-54, ze dne 11. 9. 2018, č. j. 4 Azs 141/2018-21 a ze dne 10. 7. 2020, č. j. 5 Azs 307/2019-22). Žalovaný není povinen explicitně se zabývat veškerými hypotetickými scénáři a odhady, jaký bude další osud cizince po zajištění. Rovněž se nelze dožadovat, aby žalovaný výslovně pojednal o veškerých obecných zárukách a podmínkách zajištění, které by členské státy měly uplatňovat podle nové přijímací směrnice (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 6. 2020, č. j. 7 Azs 86/2020-20).

25. Podle čl. 28 odst. 2 dublinského nařízení členské státy mohou zajistit dotyčnou osobu za účelem jejího přemístění podle tohoto nařízení, existuje-li vážné nebezpečí útěku na základě posouzení každého jednotlivého případu, a pouze pokud je zajištění přiměřené a nelze účinně použít jiná mírnější donucovací opatření.
26. K povinnosti správních orgánů při rozhodování o zajištění zkoumat, zda je předání reálné, existuje poměrně rozsáhlá judikatura Nejvyššího správního soudu. Jeho rozšířený senát v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS, dostupném na www.nssoud.cz, vyslovil, že „*správní orgán má povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona ... o pobytu cizinců ... možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné. O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Správní orgán je naopak povinen v takovém případě cizince neprodleně propustit na svobodu.*“
27. V rozsudku ze dne 11. 8. 2016, č. j. 1 Azs 91/2016-27, Nejvyšší správní soud upřesnil, že „*při posuzování otázky zákonnosti zajištění cizince za účelem předání do státu příslušného pro vyřízení žádosti o mezinárodní ochranu je správní orgán povinen zahrnout do svých úvah i otázku faktické a právní uskutečnitelnosti takového předání. Musí se proto zabývat i tím, zda nejsou v případě státu, do nějž má být cizinec předán, naplněna kritéria podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Zajištění osoby totiž představuje významný zásah do jejích práv a svobod a může být realizováno nejen za podmínky, že to umožňuje zákon, ale také pouze v případě, že je to nezbytné k naplnění zákonem stanoveného účelu tohoto opatření. Řízení o zajištění je přitom správním řízením, v němž má být účastníku z moci úřední uložena povinnost, proto je správní orgán podle § 50 odst. 3 správního řádu povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti, svědčící ve prospěch i neprospěch toho, komu má být povinnost uložena. Případnou existencí systematických nedostatků azylového řízení a podmínek přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu v zemi, kam má být cizinec předán, se proto správní orgán musí zabývat vždy z úřední povinnosti.*“
28. Z citované judikatury tedy jednoznačně vyplývá povinnost žalovaného zkoumat, zda je předání žalobců do jiného členského státu alespoň potenciálně možné, přičemž se musí zabývat překážkami, které mu byly v době rozhodování známy, nebo které vyšly v řízení najevo. Současně se také z úřední povinnosti musí zabývat případnou existencí

systematických nedostatků azylového řízení a podmínek přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu v jiném členském státě EU. Tato povinnost není nijak vázána na obsah tvrzení zajišťovaného cizince, neboť podle § 50 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí, (dále jen „správní řád“) musí žalovaný zkoumat, zda nejsou naplněna kritéria čl. 3 odst. 2 dublinského nařízení stanovená v jeho druhém pododstavci, ex offio (tedy z úřední povinnosti).

29. Žalovaný u Bulharska neshledal systematické nedostatky ve smyslu čl. 3 odst. 2 dublinského nařízení. Na straně 7 napadeného rozhodnutí žalovaný výslovně uvedl, že Bulharsko je bezpečnou zemí, která dodržuje právní předpisy zabývající se ochranou uprchlíků a bude s žalobci zahájeno řízení o předání podle dublinského nařízení, a že dospěl k závěru, že předání žalobce v době trvání zajištění je uskutečnitelné, neboť této realizaci nebrání v době rozhodování o zajištění žádná překážka.
30. Ani zdejšímu soudu ke dni vydání rozsudku, ani ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného z úřední činnosti není známa žádná informace ani žádný rozsudek krajského nebo Nejvyššího správního soudu, případně jiného členského státu EU nebo jakékoli konstatování Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky či vrcholného orgánu EU, ze kterých by vyplývalo, že by v Bulharsku docházelo k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatele. Z databáze Nejvyššího správního soudu je známo, že Česká republika vede tzv. dublinská řízení, na základě kterých jsou žadatelé o udělení mezinárodní ochrany, neoprávněně pobývající na území České republiky, předáváni do Bulharska (srov. např. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 11. 2019, č. j. 72 A 41/2019-28, který byl vydán v období, ze kterého pochází zpráva doložená žalobcem; z judikatury Nejvyššího správního soud srov. např. rozsudek ze dne 6. 3. 2019, č. j. 2 Azs 263/2018 – 17, či usnesení ze dne 21. 8. 2018 2 Azs 132/2017 - 45). Přemístění žalobců je v souladu s čl. 3 odst. 2 dublinského nařízení, nedostatky podle tohoto článku nebyly zjištěny a předání je možné. V tomto ohledu je podle názoru soudu odůvodnění napadeného rozhodnutí v daném případě, i s ohledem na absenci námitek žalobce ve správním řízení a věk žalobce b), zcela dostačující a přezkoumatelné.
31. Na údajné systematické nedostatky, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů v Bulharsku, žalobci poprvé poukázali až v žalobě, proto podle názoru soudu nelze žalovanému vytýkat, že se těmito skutečnostmi více nezabýval. Za situace, kdy žalobce nijak neupřesnil, jak konkrétně ho měly jím popisované skutečnosti zasáhnout, soud dospěl k závěru, že tato obecná tvrzení nejsou způsobilá vyvrátit (toliko předběžný) závěr žalovaného o reálnosti naplnění účelu zajištění, tj. předání žalobce a) do Bulharska. Žalobce v žalobě pouze citoval ze zprávy, která v okamžiku zajištění žalobce byla již téměř tři roky stará, tedy nikoli aktuální. Soud ji proto vyhodnotil jako irelevantní.
32. Zbavení osobní svobody jednotlivce musí být vždy výjimečným opatřením, při nemožnosti uplatnit mírnější donucovací prostředky, musí trvat co nejkratší dobu a být úzce spjato s účelem zajištění. Tyto požadavky však byly v projednávané věci naplněny. Soud uzavírá, že v souladu se závěrem uvedeným v rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2018, č. j. 4 Azs 73/2017-29, č. 3773/2018 Sb. NSS, má správní orgán povinnost otázku systémových nedostatků výslovně v rozhodnutí o zajištění vypořádat i bez námitek pouze tehdy, dospěje-li sám k závěru, že takové nedostatky ve státě, kam má být cizinec následně předán, existují, případně jsou-li o jejich existenci důvodné pochybnosti.

33. V projednávané věci je nesporné, že žalobci neoprávněně přicestovali do České republiky bez platného oprávnění k pobytu, cílem jejich cesty bylo zřejmě Německo či Nizozemsko. Není tedy pochybností o naplnění podmínky vážného nebezpečí útěku ve smyslu čl. 28 odst. 2 dublinského nařízení a § 129 odst. 4 zákona o pobytu cizinců, neboť žalobci pobývali na území neoprávněně a úmysl nerespektovat rozhodnutí o přemístění do Bulharska byl zjevný z jejich jednání. Žalobci svým dosavadním chováním a nelegálním pohybem v schengenském prostoru vyvolali zcela reálnou domněnku, že bez zajištění nebude možné jejich předání do Bulharska realizovat, neboť v Bulharsku již o azyl žádali, lze předpokládat, že se pokusí odcestovat do jiného členského státu Evropské unie, kde opět zkusí požádat o mezinárodní ochranu.
34. Žalovaný se možností uplatnění zvláštních opatření za účelem vycestování podrobně zabýval v napadeném rozhodnutí na stranách 5 – 6, a to z hlediska všech variant uvedených pod § 123b odst. 1 písm. a), b) c) a d) zákona o pobytu cizinců. Soud ve shodě se žalovaným shledal, že v případě žalobce a) uložení žádného ze zvláštních opatření nepřipadalo v úvahu, přičemž uložení zvláštního opatření by naopak s největší pravděpodobností došlo ke zmaření realizace předání žalobců do Bulharska. Žalobci měli minimální finanční prostředky, nemají prostředky na složení kauce, ani na vycestování, žádný z nich nemá nijak vyřešenou pobytovou situaci v České republice, nemají na území České republiky žádné relevantní vazby, nemají žádnou adresu, kam jim lze doručovat, na místě určeném policií by se zdržovat nemohli. Též s ohledem na jejich pobytovou historii na území států Evropské unie, kdy vycestovali za pomoci převaděče z Bulharska v době, kdy s nimi bylo vedeno azylové řízení, a následně svévolně vycestovali do České republiky, nebylo možné uplatnit zvláštní opatření za účelem vycestování cizince z území podle § 123b zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2020, č. j. 7 Azs 4/2020-59, bod 31).
35. Umístění žalobců do přijímacího střediska pro žadatele o mezinárodní ochranu nebylo v tomto případě relevantní alternativou k umístění do zařízení pro zajištění cizinců, ostatně žádný z nich nebyl na území České republiky žadatelem o mezinárodní ochranu. Protože nešlo o alternativu k zajištění, nemusel se touto otázkou ani žalovaný ve svém rozhodnutí zabývat (srov. obdobně rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2020, č. j. 9 Azs 156/2019-68, bod 25, ústavní stížnost proti tomuto rozsudku byla odmítnuta usnesením ÚS ze dne 22. 6. 2021, sp. zn. IV. ÚS 1721/20).
36. V případě žalobců policie zohlednila také další okolnosti, z nichž vyplývá, že žalobci žádali o udělení mezinárodní ochrany v dalším členském státě, přičemž rozhodnutí ve věci nevyčkali. Soud tak shledal, že v daném případě se jedná o situaci, kdy je nutno přistoupit k zajištění žalobce a) jako ke krajnímu řešení, neboť s ohledem na předchozí postup žalobce a) se lze důvodně domnívat, že by v případě rozhodnutí odboru azylové a migrační politiky o předání žalobců do Bulharska, pokračoval v cestě do dalšího členského státu za účelem podání další žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
37. Ze všech shora uvedených důvodů soud neshledal žádnou z žalobních námitek důvodnou, a proto žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
38. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nemají právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměli úspěch. Žalovaný sice byl ve věci úspěšný, žádné důvodně vynaložené náklady řízení nad rámec nákladů vynaložených z běžné úřední činnosti mu však nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 2. listopadu 2022

JUDr. Marcela Rousková
samosoudkyně